

energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 16.09.2020

Dokumentet är daterat: 16.09.2020

The document is dated: 16.09.2020

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Jani Kostainen

Pvm / Datum / Date: 16.09.2020

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 16.09.2020

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähkö
Voimatie 2
90440 KEMPELE

Asia

MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen sähkömarkkinalainmukaisuus

Asianosainen

Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähkö

Vireilletulo

24.8.2018

Selostus asiasta

Energiavirasto on 24.8.2018 käynnistänyt oma-aloitteisen tutkinnan Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähkön (jäljempänä myös OSS) MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteesta.

OSS:n internetsivuilla 24.8.2018 tuotteen sopimusehdoissa on esitetty sen hinnanmuodostuksen osalta seuraavaa:

"MeidänSähkö VARTTI Huoleton ja edullinen sähkösopimus

Sähkön hinta muuttuu neljännesvuosittain markkinaehtoisesti tukusähkömarkkinahinnan (Nord Pool) muutosten mukaisesti. Koska sähkön hintaa ei sidota pitkiksi sopimusjaksoiksi kerrallaan, tarjoaa VARTTI-sähkö hyvän ja turvallisen mahdollisuuden hyödyntää matalia markkinahintoja. Seuraavan kvartaalin hintatiedot ilmoitetaan asiakkaalle aina etukäteen.

Hinta ajalle 1.7.- 30.9.2018

Hinnan muodostuminen

perusmaksu 3,5 €/kk

energiamaksu 6,75 snt/kWh

energiamaksu jäsenalennuksella 5,40 snt/kWh

Myyntiehdot

Sopimus on voimassa toistaiseksi. Hinta muuttuu neljä kertaa vuodessa. MeidänSähkö-VARTIN hintajaksot ovat 1.1. – 31.3., 1.4. –

30.6., 1.7. – 30.9. ja 1.10. – 31.12. Hinnat sisältävät arvonlisäveron 24 %. Uusi hinta ilmoitetaan viimeistään kaksi viikkoa ennen uuden hintajakson alkua. MeidänSähkö-VARTIN hinta ilmoitetaan sähköpostilla tai tekstiviestillä. Hinta on voimassa Oulun Seudun Sähkö Verkkopalvelut Oy:n jakelualueen käyttöpaikkoihin, joiden sulakekoko on maksimissaan 63 A tai vuosikulutus on alle 100 000 kWh. Asiakkaalla on oikeus irtisanoa sopimus kahden viikon irtisanomisajalla. Muihin sopimusehtoihin sovelletaan kulloinkin voimassaolevia sähkönmyyntiehtoja (SME2014).”

Energiavirasto on pyytänyt 24.8.2018 päivätyllä kirjeellä selvitystä tuotteen sähkömarkkinalainmukaisuuden arvioimiseksi. OSS on toimittanut selvityksen 24.9.2018.

Selvityspyyntö

Energiavirasto pyysi 24.8.2018 päivätyssä selvityspyynnössään OSS:ltä selvitystä erityisesti seuraavista seikoista:

1. Miten MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen hinta määräytyy? Määräytyykö se suoraan esimerkiksi Nord Pool AS:n julkaisemaan sähkön vuorokausimarkkinoiden Suomen aluehintaan, NASDAQ OMX Commodities Europessa noteerattujen tiettyjen johdannaistuotteiden hintaan tai muuhun sopijapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevaan viitearvoon nojautuvan laskentakaavan perusteella?
2. Onko loppukäyttäjän mahdollista laskea tai muuten itse todeta MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen kulloinkin voimassa oleva hinta julkisista hintatiedoista? Mitä nämä laskentaan tarvittavat julkiset tiedot ovat ja miten loppukäyttäjä ne voi saada?
3. Mitä tarkoitetaan sillä, että MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen hinta muuttuu neljännesvuosittain markkinaehtoisesti tukkusähkömarkkinahinnan (Nord Pool) muutosten mukaisesti?
4. Sisältyykö MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen hintaan Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähkön määrittelemää marginaalia tai muuta vakiosummaa? Miten se määräytyy, ja onko se suuruudeltaan kiinteä koko sopimuskauden kestävä vai vaihtuva?
5. Ilmoitetaanko MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen hinnan määräytymistapa loppukäyttäjälle ennen sopimuksen tekemistä ja miten mahdollinen ilmoittaminen tapahtuu? Ilmoitetaanko samat tiedot myös sopimuksessa tai sopimusvahvistuksessa?
6. Ilmoitetaanko MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen hinnanmuutoksista asiakkaille sekä miten ja milloin ilmoittaminen tapahtuu?
7. Mitä aiempia MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotetta vastaavia tuotteita Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähköllä on ollut myynnissä ja ovatko tuotteet

olleet hinnanmuodostukseltaan ja muilta ehdoiltaan keskenään yhteneviä?
Onko asiakkailta edelleen voimassaolevia sopimuksia näillä tuotteilla?

Lisäselvityspyyntö

Energiavirasto pyysi 21.8.2020 päivityssä lisäselvityspyynnössään OSS:ltä selvitystä erityisesti seuraavista seikoista:

1. Solmiiko OSS edelleen uusia MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntisopimuksia?
2. Onko OSS:llä loppukäyttäjiä asiakkaina, joilla on edelleen MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituote?
3. Jos OSS:llä ei ole enää asiakkaita, joilla on MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituote, milloin viimeiset sopimukset kyseisellä tuotteella ovat päättyneet?

Riippumatta siitä, mitkä ovat vastaukset edellisiin kysymyksiin, Energiavirasto pyysi OSS:n esittämään selvitystä myös seuraavista seikoista:

4. Milloin ensimmäiset sopimukset MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteella alkoivat, ja onko tuote ja siitä asiakkaille annetut tiedot sekä menettely hinnanmuutoksista ilmoittamisen suhteen olleet siitä asti sisällöltään vastaavat kuin ne ovat olleet tämän nyt käsiteltävän asian vireille tullessa ja vireilläolon aikana?
5. Onko MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteeseen tehty muutoksia 24.9.2018 jälkeen erityisesti hinnanmuodostumisen, hinnanmuodostumisesta loppukäyttäjille ennen sopimuksen tekemistä ja vahvistusilmoituksessa annettujen tietojen sekä hintamuutoksen ilmoittamisen osalta?
6. Jos muutoksia on tehty em. päivämäärän jälkeen kyseisten seikkojen osalta, mitä muutoksia on tehty ja milloin ne on toteutettu?
7. OSS:n antaman selvityksen mukaan MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen asiakkaille annetaan tieto hinnan muuttumisesta sähköpostitse tai tekstiviestitse viimeistään kaksi viikkoa ennen hinnan muuttumista. Mitä tietoja kyseinen ilmoitus sisältää? Pyydämme toimittamaan esimerkin käytetystä hinnanmuutosilmoituksesta. Jos on käytetty annettujen tietojen osalta erilaisia ilmoituksia, pyydämme toimittamaan esimerkin jokaisesta erilaisesta ilmoituksesta.

OSS:n vastaus

OSS on 24.9.2018 toimittamassaan selvityksessä esittänyt, kuinka MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen hinta määräytyy. OSS:n selvityksessä esitetään, että tuotteen hinta määräytyy NASDAQ OMX Commodities -sähköpörssissä noteerattujen johdannaistuotteiden hintanoteerausten mukaisesti. Loppukäyttäjän ei ole mahdollista laskea tai itse todeta hintaa julkisista hintatiedoista, koska MeidänSähkö Vartti -tuotteen ehdoissa on vain viittaus tukkusähkömarkkinahinnan muutoksiin, eikä tuotetta ole juridisesti sidottu johdannaisnoteerauksiin. Tuotteeseen sisältyy OSS:n määrittelemä marginaali. Marginaalin päättää OSS ja marginaali on kiinteä asiakkaalle ilmoitetun hintajakson ajan.

MeidänSähkö Vartti on toistaiseksi voimassa oleva, toimitusvelvollisuuden ulkopuolella oleva myyntituote. Asiakkaan kanssa on sovittu sopimuksentekohetkellä, että asiakkaalle ilmoitetaan tulevan hintajakson hinta sähköpostilla tai tekstiviestillä viimeistään kaksi viikkoa ennen hintajakson alkua. Sähkönmyyntisopimuksessa ilmoitetaan samat edellä mainitut tiedot.

OSS on 31.8.2020 toimittamassaan lisäselityksessä lausunut, että OSS ei ole solminut uusia MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntisopimuksia 1.4.2020 lähtien eikä sillä ole loppukäyttäjiä asiakkaina kyseisellä tuotteella viimeisten sopimusten päätyttyä 31.3.2020. Ensimmäiset MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntisopimukset alkoivat 1.4.2015. Tuote ja siitä asiakkaille annetut tiedot sekä menettely hinnannuutoksista ilmoittamisen suhteen ovat olleet vastaavat kuin on aikaisemmassa selvityksessä esitetty eikä muutoksia tuotteeseen ole tehty. MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen asiakkaille lähetetty tieto hinnan muuttumisesta sähköpostitse ja tekstiviestillä on ollut seuraavanlainen (esimerkki): "Hyvä asiakkaamme! MeidänSähkö VARTTI sähköenergian myyntihinta ajalle 1.4. - 30.6.2016 on 4,05 snt/kWh (alv 24 %). Terveisin Oulun Seudun Sähkö."

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Energiaviraston toimivalta

Sähkömarkkinalain (588/2013) 106 §:n 2 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä sähkömarkkinalain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään erikseen sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013, jäljempänä myös valvontalaki).

Valvontalain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Valvontalain 9 §:n mukaan Energiaviraston on velvoitettava kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteita rikkonut tai laiminlyönyt korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta kyseisen lain 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Sähkömarkkinalaki (588/2013)

Sähkömarkkinalain 85 §:n 1 momentin mukaan tämän luvun säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi.

Sähkömarkkinalain 85 §:n 2 momentin mukaan jollei jäljempänä toisin säädetä, sovelletaan tämän luvun säännöksiä muutoin vain, jos muuta ei johdu sopimuksesta, sopijapuolten omaksumasta käytännöstä taikka kauppatastavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä sopijapuolia sitovana.

Sähkömarkkinalain 86 §:n 1 momentin mukaan jakeluverkonhaltijan on annettava ennen liittymissopimuksen tekemistä liittyjälle ja ennen sähköverkkosopimuksen tekemistä loppukäyttäjälle tiedot sopimukseen sovellettavista keskeisistä ehdoista sekä tarjolla olevista sopimuksen sisältöä koskevista vaihtoehtoista, kuten hinnoitteluvaihtoehtoista. Vähittäismyyjän on annettava ennen sähkönmyyntisopimuksen tekemistä vastaavat tiedot loppukäyttäjälle.

Sähkömarkkinalain 86 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan liittyjälle ja loppukäyttäjälle on annettava tiedot tarjotusta suorituksesta tai palvelusta ja sen laadusta sekä liittymissopimuksen kysymyksessä ollessa liittymän toimitusajasta.

Sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaan vähittäismyyjän on lähetettävä sopijapuolelleen ilmoitus siitä, miten ja mistä ajankohdasta hinnat tai muut sopimusehdot muuttuvat ja mikä on muutoksen peruste. Vähittäismyyjän ilmoituksessa on mainittava, onko sopijapuolella oikeus irtisanoa sopimus. Jos perusteena on muu syy kuin lainsäädännön muutos tai viranomaisen päätös, muutos saa tulla voimaan aikaisintaan kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä.

Perustelut

Asiassa on kysymys siitä, onko OSS:n MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen ehdoista ja tuotteen hinnanmuutoksista annettu sähkönkäyttäjälle sähkömarkkinalaissa säädetyt tiedot.

Ennen sopimuksen tekemistä ja vahvistusilmoituksessa annetut tiedot

Sähkömarkkinalain 86 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti vähittäismyyjän on annettava ennen sähkönmyyntisopimuksen tekemistä loppukäyttäjälle tiedot sopimukseen sovellettavista keskeisistä ehdoista sekä tarjolla olevista sopimuksen sisältöä koskevista vaihtoehtoista, kuten hinnoitteluvaihtoehtoista.

OSS:n toimittaman selvityksen mukaan MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen hinta määräytyy NASDAQ OMX Commodities -pörssissä noteerattujen johdannais tuotteiden mukaisesti. Tuotteen internetsivuilla sekä sopimusvahvistuksen yhteydessä lähetettävässä tuotteen hinnoittelua käsittelevässä liitteessä hinnan kerrotaan muuttuvan tukkusähkömarkkinahinnan (Nord Pool) muutosten mukaisesti. Yhtiön toimittaman selvityksen mukaan Nord Pool ymmärretään yleisesti asiakkaiden keskuudessa sähkön markkinapaikaksi, jossa hinnat määräytyvät. Energiavirastolle toimitetussa sopimusvahvistuksessa on MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen hinnanmuodostuksesta esitetty samat tiedot kuin mitä tuotteen internetsivuilla ja erillisessä tuote-esittelysivuilla avattavassa PDF-muodossa olevassa hinnastossa on esitetty. Selvityksessä todetaan lisäksi, että MeidänSähkö Vartti -tuote sisältää OSS:n määrittämän marginaalin, joka on kiinteä ilmoitetun hintajakson ajan.

Energiavirasto toteaa, että sähkönmyyntituotteen hinnan määräytymisperusteet ovat sähkömarkkinalain 86 §:n 1 momentin mukaisia sopimukseen sovellettavia keskeisiä ehtoja, joista vähittäismyyjän on annettava ennen sähkönmyyntisopimuksen tekemistä tieto loppukäyttäjälle. Energiavirasto katsoo myös, että hinta ja sen määräytymisperusteet on sellainen tuotteen perusominaisuuksia koskeva tieto, josta on 86 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisesti annettava tieto loppukäyttäjälle. Säännösten soveltuminen ei ole riippuvainen siitä, onko tehty sopimus toimitusvelvollisuuden ulkopuolella.

Energiavirasto toteaa, että loppukäyttäjälle tuotteen hinnasta annettavien tietojen on oltava selkeät ja ymmärrettävät. Näin loppukäyttäjä saa tiedon minkälaiseen sähkönmyyntituotteeseen hän on sitoutumassa, arvioimaan maksuvelvollisuuttaan sekä tarvittaessa myös itse laskemaan hinnan ja siten mm. tarkistamaan, että sähkönmyyjän perimä hinta vastaa sovittua. Tuotteen hinnoittelun osalta asiakkaan pitää pystyä erottamaan selkeästi esimerkiksi automaattisesti vaihtuvahintaiset sopijapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolisiin viitearvoihin sidotut tuotteet sellaisista tuotteista, joiden hinta muuttuu myyjän yksipuoliseen päätökseen perustuen.

MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteessa on kysymys tuotteesta, jonka hinta ei ole sidottu sopijapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolisiin viitearvoihin. Tuotteesta annetuissa tiedoissa mainitaan hinnan muuttumisesta tiettyinä ajankohdina neljännesvuosittain markkinaehtoisesti, mutta asiakkaalle ei anneta varsinaista laskentakaavaa, jonka mukaisesti hinta vaihtelisi automaattisesti ilman osapuolten toimia. Asiakkaalla ei ole siten mahdollisuutta laskea tai itse todeta veloittettavaa hintaa julkisista hintatiedoista, vaan hinnan määrittää ja laskee OSS oman sisäisen hinnanmääräytymistavan perusteella. OSS:n selityksenkin mukaan MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen ehdoissa on vain viittaus tukkusähkömarkkinahinnan muutokseen, eikä tuotetta ole juridisesti sidottu johdannaisnoteeraukseen. Asiakkaalle ilmoitetaan vain ajankohdan voimassa olevan hinta.

MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteesta ennen sopimuksen tekemistä sähkönkäyttäjälle annetut tiedot eivät ole selvät ja helposti ymmärrettävät. Tuotteesta annetuissa tiedoissa todetaan hinnan muuttumisesta tiettyinä ajankohtina markkinaehtoisesti, mutta samalla ei anneta varsinaista hinnanmuodostusmekanismia tai kaavaa hinnan laskemiseksi, jotta sitä voitaisiin pitää automaattisesti vaihtuvahintaisena tuotteena. Tällaiset lausumat markkinaehtoisuudesta vaikeuttavat ymmärtämistä, ellei samassa yhteydessä täsmennetä, mitä sillä tarkoitetaan ja miten markkinaehtoisuus toteutetaan tuotteessa.

Energiavirasto katsoo, että tuotteen keskeisiä ehtoja ja hinnan määräytymisperusteita ei ole esitetty sähkönkäyttäjälle selkeästi ja ymmärrettävästi niin, että sähkönkäyttäjä ymmärtäisi, millaisesta sähkönmyyntituotteesta on kysymys.

Edellä esitetyn perusteella OSS on toiminut sähkömarkkinalain vastaisesti, kun se ei ole kyseisen lain 86 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti ennen sähkönmyyntisopimuksen tekemistä antanut loppukäyttäjälle tietoja sopimukseen sovellettavista keskeisistä ehdoista.

Hinnanmuutoksesta ilmoittaminen

Hinnanmuutoksesta ilmoittaminen

Sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaan vähittäismyyjän on lähetettävä sopijapuolelleen ilmoitus siitä, miten ja mistä ajankohdasta hinnat tai muut sopimusehdot muuttuvat ja mikä on muutoksen peruste. Vähittäismyyjän ilmoituksessa on mainittava, onko sopijapuolella oikeus irtisanoa sopimus. Jos perusteena on muu syy kuin lainsäädännön muutos tai viranomaisen päätös, muutos saa tulla voimaan aikaisintaan kuukauden kuluttua ilmoituksen lähettämisestä.

Sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momenttia koskevien hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp.) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan sopimus- tai hintamuutosta koskevassa ilmoituksessa on kerrottava, miltä osin sopimus muuttuu ja millaiset ovat uudet ehdot tai hinnat muuttuneilta osin, mistä ajankohdasta lukien muutos tulee voimaan sekä sopijapuolen mahdollisesta oikeudesta irtisanoa sopimus muutoksen perusteella. Lisäksi on kerrottava muutoksen peruste. Ilmoitus on lähetettävä sopijapuolelle kirjallisesti. Hinnanmuutoksesta voidaan ilmoittaa asiakkaille esimerkiksi tiedotteella laskun yhteydessä tai erikseen laskutusosoitteeseen lähettävällä kirjeellä.

Edelleen edellä mainittujen sähkömarkkinalain 93 §:ää koskevien hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan kyseisen säännöksen hinnannuutosilmoituksia koskevat edellytykset eivät koske sellaisia tuotteita, joiden hinnan vaihtelu perustuu sellaiseen sopimusehtojen mukaiseen automaattisesti vaikuttavaan laskentatapaan, jonka perusteella hintoja tarkastetaan tietyin väliajoin tiettyihin sopijapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella oleviin viitearvoihin nojautuen. Koska MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen hintaa ei ole sähkönmyyntisopimuksessa sidottu NASDAQ OMX Commodities -pörssissä vaihdettavien johdannaistuotteiden noteerauksiin tai muuhun osapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevaan viitearvoon, ei kysymyksessä ole hallituksen esityksessä tarkoitettu automaattisesti vaihtuvahintainen tuote.

Energiavirastolle toimitetun selvityksen mukaan OSS ilmoittaa asiakkailleen tuotteen uuden hinnan kahta viikkoa ennen muutoksen voimaantuloa. Ilmoituksissa ei esitetä, miten hinta muuttuu, mikä on muutoksen peruste eikä onko asiakkaalla oikeutta irtisanoa sopimusta.

Energiavirasto toteaa, että OSS:n lähettämät ilmoitukset eivät täytä sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaisia edellytyksiä ilmoitukselta eivätkä MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen asiakkaat ole siten saaneet säännöksen mukaisia ilmoituksia hinnannuutoksesta. Lisäksi puutteellinen ilmoitus on lähetetty säännöksen vastaisesti vasta kaksi viikkoa ennen muutoksen voimaantuloa. Energiavirasto toteaa siten, että OSS on toiminut sähkömarkkinalain vastaisesti, kun se ei ole kyseisen lain 93 §:n 4 momentin mukaisesti ilmoittanut hinnannuutoksista ja muutoksen perusteista loppukäyttäjälle viimeistään kuukautta ennen muutoksen voimaantuloa.

OSS on jättäessään ilmoittamatta hintojen muutoksesta asiakkaille vähintään kuukautta ennen muutoksen voimaantuloa menetellyt sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin vastaisesti.

Palautusvelvollisuus

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n mukaan päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu.

OSS ei ole edellä esitetyn perusteella lähettänyt asiakkailleen hinnannuutosilmoituksia, jotka täyttäisivät sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaiset vaatimukset. Asiakkaan kanssa sopimusta tehtäessä sovittu alkuperäinen hinta on siten jäänyt sopijapuolia sitovaksi hinnaksi. Sopijapuolia sitovasta hinnasta poikkeavat veloitukset ovat sähkömarkkinalain vastaisesta menettelystä aiheutuneita virheellisiä maksuja, jotka Energiavirasto voi määrätä OSS:n palauttamaan asiakkaille.

Energiavirasto toteaa, että hintamuutoksissa on kysymys asiakkaiden kannalta keskeisestä muutoksesta sopimuksessa. On siten asiakkaiden ja kilpailluiden markkinoiden toimivuuden kannalta tärkeää, että muutoksissa noudatetaan laissa sille säädettyä menettelyä. Säännöksen vastaisen menettelyn perusteella perittyjen virheellisten maksujen palautusta voidaan siten pitää perusteltuna. Lisäksi kyse on niiden maksujen palauttamisesta, joiden perimiseen OSS:llä ei sähkömarkkinalain 93 §:n vastaisen menettelyn johdosta ole ollut alun perin oikeuttakaan. Energiavirasto määrää siten sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n nojalla OSS:n palauttamaan asiakkaille virheellisesti perimänsä maksut.

OSS:n tulee palauttaa MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntisopimuksensa asiakkaille sähkömarkkinalain vastaisesta hinnannuutoksesta aiheutuneet ylimääräiset maksut, jotka se on veloittanut ennen kuin se on ilmoittanut hintojen muutoksesta asiakkaille sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin edellytysten mukaisesti. Ylimääräisillä maksuilla tarkoitetaan sitä erotusta, joka on syntynyt alkuperäisen sovittuun hintaan, ja sitä korkeampana laskutettujen hintojen johdosta. Asiakkaan kanssa sovittu hinta (snt/kWh) on tuotteen alkuperäinen hinta, johon perustuen OSS:n on laskettava palautuksen määrä.

Palautusvelvollisuus koskee kaikkia asiakkaan alkuperäiseen hintaan tehtyjä hinnankorotuksia, joista ei ole lähetetty kyseisen säännöksen edellytysten mukaisia hinnannuutosilmoituksia. Palautettava määrä kertyy kunkin asiakkaan osalta koko siltä ajalta kuin sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin vastainen menettely on jatkunut. Palautettavan määrän kertyminen kunkin asiakkaan kohdalta päättyy vasta sopimuksen päätyttyä tai alkaen siitä kuukaudesta, jonka hinnannuutosta koskien asiakkaalle on lähetetty ja ryhdytty jatkossakin lähettämään säännöksen edellyttämiä hinnannuutosilmoituksia. Palautusvelvollisuus koskee kaikkia MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen asiakkaita eli OSS:n selvityksessään ilmoittamasta päivämäärästä 1.4.2015 lähtien tuotteesta maksaneita asiakkaita. Palautusvelvollisuutta ei ole niiden asiakkaiden osalta, joiden kanssa on sovittu yksilöllisesti erikseen muusta hinnannääräytymistavasta kuin mitä MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteeseen tässä päätöksessä kuvatulla tavalla kuuluu.

Palautuksen määrää laskettaessa on huomioitava vain alkuperäiseen hintaan tehdyt hinnankorotukset, mutta ei mahdollisia hinnanalennuksia. Energiavirasto toteaa, että vaikka hinnanalennuksista ei lähetetä hinnannuutosilmoituksia, ei hinnanalennuksista aiheudu virheellisistä perittyä maksuja. Näin ollen palautettavia maksuja ovat ne maksut, jotka on peritty hinnannuutoksen perusteella

sopimuksen alkuperäistä sovittua hintaa korkeampana, mutta maksujen kokonaismäärää laskettaessa kunkin asiakkaan osalta ei huomioida mahdollisia alkuperäiseen hintaan tehtyjen hinnanalennusten vaikutuksia.

Lisäksi Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentista ei sähkömarkkinalain 85 §:n perusteella saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi. Kuluttajasopimusten pakottavuus tarkoittaa hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp) 85 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan sitä, että säännöksistä poikkeava sopimusehto on mitätön. Mitättömyys tarkoittaa, ettei sopimusehdolla ole sopimus-suhteessa vaikutusta eikä lainvastaiseen ehtoon voida vedota sen hyväksyntää kuluttajaakaan vastaan. Sen sijaan säännöstä sovelletaan muiden kuin kuluttajien osalta vain, jos muuta ei johdu sopimuksesta, sopijapuolten omaksumasta käytännöstä taikka kauppatastavasta tai muusta tavasta, jota on pidettävä sopijapuolia sitovana. Kuluttajan eduksi tai muiden kuin kuluttaja-asiakkaiden osalta on siten mahdollista sopia sopijapuolia sitovasti toisinkin.

Ratkaisu

OSS on menetellyt sähkömarkkinalain 86 §:n 1 momentin ja 2 momentin 2 kohdan vastaisesti, kun se on jättänyt antamatta ennen sähkönmyyntisopimuksen tekemistä loppukäyttäjälle tiedot MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntisopimukseen sovellettavista keskeisistä ehdoista sisältäen selkeät ja ymmärrettävät tiedot hinnan määräytymisestä.

OSS on menetellyt sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin vastaisesti, kun se on jättänyt ilmoittamatta sopijapuolilleen MeidänSähkö Vartti -sähkönmyyntituotteen hintojen muutoksista säännöksen edellytysten mukaisesti.

Energiavirasto velvoittaa OSS:n ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin sähkömarkkinalain vastaisen menettelynsä korjaamiseksi. Menettely on korjattava myös muidenkin OSS:n sähkönmyyntituotteiden osalta, jos niissä ilmenee vastaavia sähkömarkkinalain vastaisia menettelyjä.

Energiavirasto velvoittaa OSS:n vastaisuudessa ilmoittamaan ennen eri sähkönmyyntisopimusten tekemistä loppukäyttäjille tiedot sopimukseen sovellettavista keskeisistä ehdoista sisältäen selkeät ja ymmärrettävät tiedot sähkönmyyntituotteen hinnan määräytymisestä.

Energiavirasto velvoittaa OSS:n vastaisuudessa lähettämään asiakkailleen sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin mukaisen ilmoituksen eri sähkönmyyntituotteidensa hinnanmuutoksista ja muista sopimusmuutoksista viimeistään kuukautta ennen muutoksen voimaantuloa.

Energiavirasto velvoittaa OSS:n palauttamaan MeidänSähkö Vartti -sähkömyyntisopimuksensa asiakkaille sähkömarkkinalain vastaisista hinnanmuutoksista aiheutuneet ylimääräiset maksut, jotka se on veloittanut ennen kuin se on ilmoittanut hintojen muutoksesta asiakkaille sähkömarkkinalain 93 §:n 4 momentin edellytysten mukaisesti. Ylimääräisillä maksuilla tarkoitetaan sitä erotusta, joka on syntynyt alkuperäisen hinnan ja sitä korkeampana laskutettujen hintojen johdosta.

OSS:n on toimitettava Energiavirastolle selvitys, josta käy ilmi toimenpiteet, joihin yhtiö on ryhtynyt päätöksen johdosta ja niiden aikataulu. Selvitys virheellisesti perittyjen maksujen palauttamisesta asiakkaille on toimitettava Energiavirastolle 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Virheellisesti perittyjen maksujen palauttamisen osalta päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Sovelletut säännökset

Sähkömarkkinalaki (588/2013) 85 §, 86 § 1 ja 2 mom., 93 § 4 mom.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 5, 9 ja 38 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähkölle on päätöksen liitteenä.

Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa lakimies Jani Kostiainen, sähköposti jani.kostiainen@energiavirasto.fi ja puh. 029 5050 113

Liitteet	Valitusosoitus
Jakelu	Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähkö
Tiedoksi	Kilpailu- ja kuluttajavirasto Energiateollisuus ry
Maksutta	

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

faksi: 029 56 43314

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2050 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.